

Bijlage

Reactie op advies Commissie m.e.r. over planMER buitengebied Zaltbommel

Betreft: Reactie op advies Commissie m.e.r. over planMER buitengebied Zaltbommel
Datum: 06 mei 2013
Projectnr.: 292.00.50.00.15

Op 18 april 2013 heeft de Commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht over het planMER behorende bij het Bestemmingsplan Buitengebied Zaltbommel (rapportnummer 2765-35). In deze notitie wordt beknopt ingegaan op de wijze waarop de gemeente met het toetsingsadvies is omgegaan door eerst de opmerkingen van de Commissie te vermelden en vervolgens een gemeentelijke reactie weer te geven.

Stikstofemissie- en depositie

Uitbreiding veehouderijen

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om uit te breiden tot een bouwvlak van 1,5 ha. Door deze uitbreidingsmogelijkheden kan de bedrijfsemissie van ammoniak en de daarmee samenhangende depositie toenemen. Daarmee is aantasting van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. In het MER wordt geconcludeerd dat de bouw van veestallen alleen mogelijk is als er geen toename van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden plaatsvindt; hetgeen als voorwaarde in de planregels is opgenomen.

In het MER is voorts aangegeven dat uitbreiding mogelijk is door gebruik te maken van:

- interne saldering (het vervangen van bestaande stalsystemen door stalsystemen met een lagere emissiefactor);
- of externe saldering (waarbij ammoniakemissie van een stoppende veehouderij wordt overgenomen).

Ten aanzien van beide vormen van salderen is de Commissie van oordeel dat het MER onvoldoende inzicht biedt in hetgeen het plan aan waarborgen dient te omvatten hoe aan de hand van saldering gestuurd kan worden op het voorkomen van een toename van ammoniakdepositie. Zo is het niet duidelijk ten opzichte van welke (uitgangs)situatie geen toename mag plaatsvinden. Ook is het niet duidelijk op welke Natura 2000-gebieden en op welke locaties in die gebieden getoetst dient te worden.

Ten aanzien van interne saldering, acht de Commissie de redenering van initiatiefnemer plausibel dat die vorm van salderen bij veehouderijen - in zijn algemeenheid - mogelijkheden biedt voor uitbreiding met het aantal dieren binnen deze bedrijven bij gelijkblijvende emissie. In het MER ontbreekt echter inzicht in de toegepaste stalsystemen en de huidige emissies per bedrijf. In hoeverre interne saldering in dit plan mogelijkheden biedt is derhalve in het MER niet voldoende duidelijk gemaakt. Gedurende de toetsingsprocedure is aan Commissie informatie overhandigd over de toegepaste stalsystemen en emissies per bedrijf op basis van de vergunde bedrijfssituatie op 31-1-2013. Uit de informatie blijkt dat het voor het merendeel van de bedrijven mogelijk is om bij toepassing van intern salderen uit te breiden ten opzichte van de vergunde situatie. De Commissie adviseert om deze informatie in een aanvulling van het MER op te nemen.

Ten aanzien van externe saldering is de Commissie van oordeel dat met het verwijzen naar deze vorm van salderen geen zekerheid is verkregen dat uitbreiding van melkveebedrijven en intensieve veehouderijen mogelijk kan worden gemaakt. Het Plan-MER ontbeert een meer uitvoerige beschrijving van de werking van de externe saldering en van de uitgevoerde berekeningen.

Reactie gemeente

M.b.t het gevraagde inzicht in de waarborgen:

- toetsing vindt plaats ten opzichte van de vergunde ammoniakemissie ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. De op dit moment toegestane emissie per bedrijf is vastgelegd in het Bestand Veehouderijbedrijven (Web-bvb): <http://gelderland.vaa.com/webbvb/>
Op de betreffende website kan een peildatum worden ingegeven, waardoor de vergunde ammoniakemissie ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan eenvoudig kan worden terug gevonden. Hierdoor ontstaan er geen problemen bij de plantoetsing over de vraag of er sprake is van toename van de emissie.
Strikt genomen zou op grond van de Natuurbeschermingswet de toetsing moeten plaatsvinden ten opzichte van de ammoniakemissie op basis van de feitelijk aanwezige veebezetting. Deze informatie is per bedrijf echter niet beschikbaar en tevens aan verandering onderhevig. Bovendien heeft elk bedrijf de mogelijkheid om zonder meer de veebezetting op te vullen tot de vergunde emissie. Daarom is voor de vergunde emissie als uitgangspunt van toetsing gekozen.
- Toetsing moet plaatsvinden ten opzichte van elk omliggend Natura2000-gebied. In elk omliggend Natura2000-gebied mag op basis van de regeling er geen sprake zijn van een toename van de ammoniakdepositie. Een ondernemer die wil ontwikkelen zal dit dus moeten aantonen.
- M.b.t. interne saldering wordt de gevraagde informatie als bijlage bij het planMER opgenomen.
- M.b.t. externe saldering kan gebruik worden gemaakt van de depositiebank van de provinciale verordening stikstof en Natura2000. Hierbij is nog enige opvulling mogelijk, waardoor er in beginsel nog sprake zou kunnen zijn van een toename van de ammoniakdepositie in omliggende Natura2000-gebieden. Het systeem van de verordening stikstof is evenwel zodanig opgezet dat er van toename van de depositie geen sprake kan zijn. Onder andere de afroming van de ammoniakemissie met 15% bij opname van de ingetrokken milieuvergunning in de depositiebank zorgt hiervoor.

In de toelichting van het bestemmingsplan wordt de werking van de regeling voor uitbreiding van veehouderijen op basis van de hierboven beschreven informatie nader uitgelegd.

Uitbreiding glastuinbouwbedrijven

Het bestemmingsplan maakt het voor de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven mogelijk om uit te breiden met 20% aan glasopstanden. Door deze uitbreidingsmogelijkheden kan de bedrijfsemissie van ammoniak en de daarmee samenhangende depositie toenemen. Daarmee is aantasting van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. In de Passende beoordeling als onderdeel van het MER is beschreven dat de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt gering zijn ten opzichte van de herstructurering van de glastuinbouw in de Bommelerwaard. Omdat negatieve effecten van die herstructurering zijn uitgesloten, zal van een - ten opzichte van die ontwikkeling - geringe uitbreiding ook geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden uitgaan, aldus het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER onvoldoende inzicht in de mogelijke toename van de ammoniakemissies door uitbreiding van glastuinbouwbedrijven biedt. Deze informatie is nodig om te kunnen beoordelen of een worst case-scenario is beschreven die niet leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Reactie gemeente

De uitbreiding van de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven met 20% aan glasopstanden is pas mogelijk na toepassing van een wijzigingsbevoegdheid. Om negatieve effecten in omliggende Natura2000-gebieden te voorkomen, wordt aan de wijzigingsregeling de voorwaarde toegevoegd dat de uitbreiding niet mag leiden tot negatieve effecten in omliggende Natura2000-gebieden. Hierdoor kan maatwerk worden geleverd bij uitbreidingsplannen van een initiatiefnemer en wordt voorkomen dat er nu aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd.

Mestverwerkingsinstallaties

Het bestemmingsplan geeft ruimte om bij alle veehouderijen een mestverwerkingsinstallatie op te richten. Het invullen van deze bouw mogelijkheden kan een toename van de stikstofemissie per bedrijf tot gevolg hebben. De Commissie stelt vast dat het Plan-MER en het bestemmingsplan niet inzichtelijk maken hoe bevoegd gezag zich ervan kan vergewissen dat het bouwen van mestverwerkingsinstallaties niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseert om in het MER aan te tonen dat de bouw van dergelijke installaties niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Hierbij merkt de Commissie op dat de depositie als gevolg van co-vergisting op een bouwvlak van 0,5 ha niet zonder meer te vergelijken is met het houden van melkvee op 0,5 ha, zoals in het MER is aangegeven. De emissie uit dergelijke installaties slaat namelijk op grotere afstand neer dan de emissie uit dierenverblijven.

Reactie gemeente

De bijlage over mestvergistingsinstallaties in het MER wordt aangepast waardoor beter wordt onderbouwd dat de effecten van dergelijke installaties vergelijkbaar zijn met een uitbreiding van een veehouderij.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aannemelijk te maken dat er geen aantasting van natuurlijke kenmerken zal optreden. Betrek daarbij:

- de werking van de externe saldering, en van de mogelijkheden van interne saldering voor wat betreft (alle) veehouderijen;
- de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura2000-gebieden, voor wat betreft de ammoniakdepositie;
- de gevolgen van mestvergistingsinstallaties voor wat betreft de stikstofdepositie.

Reactie gemeente

Zie de reacties hiervoor.

Lichtverstoring en externe werking

Het bestemmingsplan maakt het, als gezegd, mogelijk dat verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven uitbreiden met 20%. In de Passende beoordeling in het MER is, als gezegd, beschreven dat de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt gering zijn ten opzichte van de herstructurering van de glastuinbouw in de Bommelerwaard. Omdat negatieve effecten van die herstructurering zijn uitgesloten, zal van een - ten opzichte van die ontwikkeling - geringe uitbreiding ook geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden uitgaan, aldus het MER. Verder is beschreven dat de twee bedrijven in het noordoostelijke deel van het plangebied op voldoende afstand van Natura 2000-gebieden liggen om negatieve effecten uit te sluiten.

De Commissie is van oordeel dat de Passende beoordeling onvoldoende informatie biedt over de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura 2000-gebieden, voor wat betreft lichtverstoring en externe werking (als gevolg van de mogelijke beïnvloeding van het rust- en foerageergebied). Zo is het de Commissie tijdens het locatiebezoek gebleken dat een glastuinbouwlocatie in het noordoosten van het plangebied met een omvang van circa 7 hectare op enkele honderden meters afstand ligt van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Dat Natura 2000-gebied fungeert als slaapplek van onder meer verschillende soorten ganzen. Daarnaast is niet ingegaan op de mogelijke foerageerfunctie van deze gronden voor overwinterende ganzen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER informatie over de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura 2000-gebieden op te nemen, voor wat betreft lichtverstoring en externe werking, teneinde aannemelijk te maken dat aantasting van natuurlijke kenmerken is uit te sluiten.

Reactie gemeente

De uitbreiding van de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven met 20% aan glasopstanden is pas mogelijk na toepassing van een wijzigingsbevoegdheid. Om negatieve effecten in omliggende Natura2000-gebieden te voorkomen, wordt aan de wijzigingsregeling de voorwaarde toegevoegd dat de uitbreiding niet mag leiden tot negatieve effecten in omliggende Natura2000-gebieden. Hierdoor kan maatwerk worden geleverd bij uitbreidingsplannen van een initiatiefnemer en wordt voorkomen dat er nu aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd.

Gevolgen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het bestemmingsplan maakt het voor Steenfabriek Rijswaard mogelijk om uit te breiden op gronden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

In het MER wordt geconcludeerd dat de kernkwaliteiten van de EHS niet door de uitbreiding van de steenfabriek worden aangetast. De Commissie stelt vast dat het MER geen informatie biedt waarop voornoemde conclusie is gebaseerd. Het MER maakt evenmin inzichtelijk hoe het 'nee tenzij-regime' ten aanzien van de EHS, zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en uitgewerkt in de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG), voor de uitbreiding van de steenfabriek juist is toegepast. Daarbij komt nog dat de Commissie ter plaatse heeft vastgesteld dat dit gebied in potentie hoge natuurwaarden bevat. Ter plaatse zijn namelijk moeras(bos)vegetaties aanwezig in aansluiting op open water. Een aantasting daarvan kan mogelijk gevolgen hebben voor de groenblauwe dooradering binnen de EHS.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER een beschrijving op te nemen van de gevolgen van de uitbreiding van Steenfabriek Rijswaard voor de Ecologische Hoofdstructuur en de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het 'nee tenzij-regime' ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur.

Reactie gemeente

Mede naar aanleiding van de reactie van de commissie is besloten om de uitbreiding van de steenfabriek, daar waar deze plaatsvindt in de Ecologische Hoofdstructuur, niet bij recht maar door middel van een wijzigingsbevoegdheid mogelijk te maken. Als voorwaarde voor de wijziging geldt dat de gevolgen voor de Ecologische Hoofdstructuur inzichtelijk moeten worden gemaakt, waarbij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied, zoals aangegeven in de streekplanuitwerking "Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur" en het Waterplan Gelderland 2010 - 2015, niet significant mogen worden aangetast. Het terrein dat nu al door de steenfabriek bedrijfsmatig in gebruik is en tevens in de Ecologische Hoofdstructuur ligt, wordt wel met een bedrijfsbestemming in het bestemmingsplan opgenomen.

Effecten glastuinbouw op water

Het bestemmingsplan maakt, als gezegd, het voor de verspreid in het plangebied voorkomende glastuinbouwbedrijven mogelijk om uit te breiden met 20% aan glasopstanden. In het MER wordt geconcludeerd dat in de directe omgeving van de kassen lokaal negatieve effecten voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater kunnen optreden. De Commissie stelt vast dat het MER geen informatie biedt waarop voornoemde conclusie is gebaseerd. Tevens ontbreekt in het MER informatie over de

omvang van de milieugevolgen. In het MER ontbreekt derhalve informatie over de gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER een beschrijving op te nemen van de effecten van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. De Commissie adviseert voorts om die informatie te beoordelen en waar nodig maatregelen in beeld te brengen.

Reactie gemeente

De uitbreiding van de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven met 20% is pas mogelijk na toepassing van een wijzigingsbevoegdheid. Hierin is als voorwaarde al opgenomen dat omliggende waarden door de wijziging niet onevenredig worden aangetast. Om misverstanden te voorkomen wordt hieraan ook de voorwaarde toegevoegd dat de uitbreiding niet mag leiden tot negatieve effecten voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

Aanbeveling voor het vervolgproces: geurhinder

De opmerking hierna heeft geen betrekking op een essentiële tekortkoming. De Commissie hoopt met onderstaande aanbeveling een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

In het MER wordt het huidige leefklimaat ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst als gevolg van de geurbelasting als ten minste “slecht” tot ten hoogste “zeer goed” beoordeeld. Aangegeven wordt daarbij dat deze geurbelasting wordt veroorzaakt door één veehouderij nabij de dorpskern van Aalst. Uit het MER blijkt dat het voorgenomen alternatief niet leidt tot een verbetering van de geursituatie ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst. In het MER wordt voorts aangegeven dat een leefklimaat binnen de bebouwde kom dat aangeduid wordt met “redelijk goed” nog acceptabel wordt geacht.

In het MER ontbreekt een toetsing op de normen uit de geurverordening van de Gemeente Zaltbommel. Daardoor is niet duidelijk of de geursituatie een knelpunt is voor de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. De Commissie beveelt aan te onderzoeken op welke wijze deze overbelaste geursituatie de ontwikkelingsmogelijkheden belemmert van het bedrijf dat deze overbelasting veroorzaakt. Ook beveelt zij aan om, indien dat het geval is, de mogelijke oplossingsstrategieën te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie beveelt aan te onderzoeken op welke wijze deze overbelaste geursituatie opgelost zou kunnen worden en de uitkomst daarvan te betrekken bij de besluitvorming.

Het daartoe ontwikkelen van een scenario dan wel alternatief ligt als oplossing niet voor de hand omdat het één bedrijf betreft dat het slechte leefklimaat veroorzaakt. De Commissie beveelt aan oplossingsrichtingen voor de aanpak van de slechte geursituatie ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst te betrekken bij de besluitvorming.

Reactie gemeente

In de Geurgebiedsvisie Zaltbommel, onderbouwing verordening o.g.v. de Wet geurhinder en veehouderij, van november 2009 is de situatie nabij Aalst ook aan de orde geweest. Daarin wordt het volgende opgemerkt op blz. 17:

“Het leefklimaat door toedoen van de achtergrondbelasting ter plaatse van de dorpskern van Aalst is in de huidige situatie grotendeels ‘goed’ tot ‘zeer goed’, maar aan de oostzijde ‘zeer slecht’. De hoge waarde voor de achtergrondbelasting komt voornamelijk door de geuremissie van de veehouderij aan de Eendenkade 2. In de toekomstige situatie verslechtert het leefklimaat aan de rand van de bebouwde kom nauwelijks, aangezien deze veehouderij geen groeimogelijkheden meer heeft. Daarom zien wij dit gebied niet als knelpunt. Voor het overige gedeelte van de dorpskern van Aalst is het leefklimaat in de toekomst

‘matig’ tot ‘redelijk goed’. Het leefklimaat dat wordt veroorzaakt door de achtergrondbelasting aan geur vormt geen reden om af te wijken van de wettelijke geurnormen.”
Er is geen reden om daar nu een ander oordeel over te hebben.